

УДК 657:378

Оксамитна Д.А.,

Вороновська О.В., к.е.н., доцент

Таврійський державний агротехнологічний університет

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ВИДАТКІВ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

У статті представлено авторський погляд щодо видатків фондів вищих навчальних закладів. Надано пропозиції щодо можливих шляхів покращення планування доходів та видатків у вищих навчальних закладах.

Ключові слова: видатки, бюджет, облік, кошторис, спеціальний фонд.

Oksamitna D., Voronovska O.

FEATURES OF EXPENDITURE ACCOUNT IN HIGHER EDUCATION

The article presents the author's view of the expenditure of funds in higher education. The proposals on possible ways to improve the planning of revenues and expenditures in higher education.

Key words: Spending, budget, accounting, budget, special funds.

Оксамитная Д.А., Вороновская О.В.

ОСОБЕННОСТИ УЧЕТА РАСХОДОВ В ВЫСШИХ УЧЕБНЫХ ЗАВЕДЕНИЯХ

В статье представлен авторский взгляд относительно расходов фондов высших учебных заведений. Даны предложения относительно возможных путей улучшения планирования доходов и расходов в высших учебных заведениях.

Ключевые слова: затраты, бюджет, учет, смета, специальный фонд.

Постановка проблеми у загальному вигляді і її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. Ринкова трансформація економіки вимагає теоретичного переосмислення та практичного удосконалення форм і методів фінансового забезпечення розвитку сфери освіти економічної системи держави. Загальноприйнятим є теоретичне положення про пріоритетну роль держави не тільки у фінансовому забезпеченні розвитку освіти, а й в активному регулюванні нею механізму надання освітніх послуг з

Оксамитна Д.А., Вороновська О.В.

метою досягнення оптимізації різних джерел фінансування.

За сучасних умов недостатнього фінансового забезпечення з боку держави важливого значення набуває питання забезпечення діяльності державних вищих навчальних закладів усіма необхідними матеріально-технічними, кадровими та іншими ресурсами для забезпечення навчального процесу. Це можливо за умови розробки ефективного механізму управління наявними фінансовими ресурсами вищого навчального закладу, одним з елементів якого є система бюджетування.

Аналіз останніх досліджень, у яких започатковано вирішення проблеми. Питання розробки теоретичних та методологічних основ бюджетування були об'єктом дослідження вітчизняних науковців, таких як Ткаченко Т.І., Свірко С.В., Самоцької В.Н., Джоги Р.Т., Терещенко О.О., Мошковської О.А., Каневої Т.В. Різні аспекти бюджетування ВНЗ висвітлено в наукових працях Боголіб Т.М., Кондрашової Т.М., Буковинського В.С., Гринь А.М. Однак зміни чинного законодавства зумовлюють необхідність подальшого вивчення даного питання.

Цілі статті. Метою даної статті є висвітлення особливостей та надання пропозицій щодо удосконалення планування кошторису вищих навчальних закладів на основі вдосконалення механізму управління наявними фінансовими ресурсами ВНЗ.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Заклади освіти державної або комунальної форми власності фінансуються за кошторисно–бюджетним методом. Кошторис ВНЗ має дві складові: загальний та спеціальний фонди. Загальний фонд містить в собі обсяг надходжень із загального фонду бюджету та розподіл видатків за повною економічною класифікацією на виконання ВНЗ основних функцій. Спеціальний фонд містить обсяг надходжень із спеціального фонду бюджету на конкретну мету та їх розподіл за повною економічною класифікацією на здійснення відповідних видатків згідно із законодавством, а також на реалізацію пріоритетних заходів, пов'язаних з виконанням установою своїх функцій [5, с. 214].

Видатки – кошти, спрямовані на здійснення програм та заходів, передбачених відповідним бюджетом, за винятком коштів на погашення основної суми боргу та повернення надміру сплачених до бюджету сум. Видатки бюджетної установи поділяються на видатки загального фонду та видатки спеціального фонду. Бухгалтерський облік видатків ведеться роздільно на окремих рахунках.

На основі зведеного показника доходів кошторису визначається обсяг видатків спеціального фонду кошторису навчального закладу. Витрачання коштів навчального закладу здійснюється ним самостійно, але відповідно до затвердженого кошторису і суворо за статтями витрат бюджетної класифікації. Під час складання кошторисів особливу увагу слід приділити законності та правильності розрахунків, доцільності запланованих видатків, правильності їх розподілу відповідно до економічної класифікації видатків.

Видатки ВНЗ формуються згідно з економічною класифікацією видатків, яка застосовується всіма бюджетними установами та одержувачами бюджетних коштів за економічними ознаками з детальним розподілом коштів за їх предметними ознаками та складаються з поточних видатків та капітальних видатків.

Видатки, які здійснюють у процесі свого функціонування вищі навчальні заклади за економічним змістом відрізняються від витрат господарських підприємств та організацій. Це пов'язано з тим, що під видатками розуміють державні платежі, які не підлягають поверненню, тобто такі платежі, які не створюють і не компенсують фінансові вимоги.

Під час планування показників кошторису вищих навчальних закладів слід дотримуватись основних принципів: повноти надходження доходів, законності та правильності розрахунків, системності, обґрунтованості та доцільності кожної статті видатків, максимальної економії коштів, ефективного та раціонального використання коштів та матеріальних ресурсів, оптимальності, вивчення об'єктивної необхідності та правильності розподілу видатків за економічною класифікацією. [4, с. 45]

Розрахунок видатків на заробітну плату (КЕКВ 1111 “Заробітна плата”) у ВНЗ планується на основі положень наказу Міністерства освіти і науки України від 26.09.2005р. № 557 «Про впорядкування умов оплати праці та затвердження схем тарифних розрядів працівників навчальних закладів, установ освіти та наукових установ» [1].

По КЕКВ 1120 ”Нарахування на заробітну плату” здійснюються нарахування на фонд оплати праці, у тому числі: внески до Пенсійного фонду, збір на загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності, внески на загальнообов'язкове державне соціальне страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності, внески на загальнообов'язкове державне соціальне

страхування на випадок безробіття.

Плануючи видатки за КЕКВ 1135 “Інші видатки”, вищий навчальний заклад планує видатки на сплату податків та зборів, обов’язкових платежів до бюджету відповідно до чинного законодавства.

Код 1342 передбачає планування видатків по загальному фонду на стипендії студентам, які навчаються за рахунок коштів державного або місцевого бюджетів. Розрахунок суми потрібно здійснювати з врахуванням фактичної наявності студентів, які навчаються в бюджетних групах, прогнозованого середнього балу успішності, ліцензованого обсягу набору студентів на наступний навчальний рік, законодавчої бази, яка визначає розміри академічної та соціальної стипендій та прогнозованого рівня індексації на рік. [2, с. 163]

На нашу думку, планування видатків на відрядження по КЕКВ 1140 по навчальному закладу повинно здійснюватись, виходячи з запланованої кількості та тривалості відряджень, їх маршрутів, виду проїзду, вартості та тривалості проживання співробітників у готелях з врахуванням граничних норм витрат. Оплата відряджень студентам ВНЗ, які приймають участь у конференціях, може здійснюватись на основі відповідного наказу ректора навчального закладу. Обов’язково слід врахувати динаміку фактичних видатків за попередні роки. Вважаємо, що для максимально точного обрахування планових показників на кафедрах та інших структурних підрозділах університету повинні бути складені графіки відряджень з врахуванням доцільності та тривалості поїздок. Такі графіки мають бути погоджені завідувачами кафедр, керівниками структурних підрозділів та затверджені проректором з наукової та економічної роботи. [3, с. 45]

Слід зазначити, що правильне планування видатків є запорукою ефективного та цільового використання коштів та унеможливить використання їх на цілі, що не відповідають кошторису вищого навчального закладу.

Контроль показників проектів кошторисів вищих навчальних закладів щодо законності та правильності розрахунків, доцільності запланованих видатків правильності їх розподілу за економічною класифікацією повноти надходження доходів здійснюють обласні управління освіти та Міністерство освіти і науки України.

Висновки.

1. Успіх роботи з складання кошторисів ВНЗ залежить від підготовки економічно-обґрунтованих показників як по усіх видах доходів, так і по кожній статті видатків.

2. Економічна класифікація видатків бюджету призначається для чіткого розмежування видатків вищих навчальних закладів за економічними ознаками з детальним розподілом коштів за їх предметними ознаками, що забезпечує єдиний підхід до всіх учасників бюджетного процесу з точки зору виконання бюджету.

3. Останні зміни до економічної класифікації видатків призвели до укрупнення КЕКВ, що є позитивним фактором в плануванні видатків кошторису вищих навчальних закладів.

4. Показники видатків, що включаються до проекту кошторису, повинні бути обґрунтовані відповідними розрахунками за відповідним кодом економічної класифікації.

- 1.Ткаченко І. Т. Звітність бюджетних установ [Електронний ресурс]: Навч. посіб. / Ткаченко І.Т. – Режим доступу : ukrkniga.org.ua/ukrkniga-text/books/_book-71.htm.
- 2.Свірко С. В. Організація бухгалтерського обліку в бюджетних установах : Навч. посіб / Свірко С. В. – К. : КНЕУ, 2003. — 380 с.
- 3.Боголіб Т.М. Формування бюджету вищого навчального закладу / Т.М. Боголіб // Фінанси України. – 2004. — № 10. — С. 95 – 102.
- 4.Кондрашова Т.М. Розробка і впровадження системи управління бюджетними коштами державних вищих навчальних закладів / Т.М. Кондрашова // Фінанси України. – 2004. — № 9. — С. 45 – 50.
- 5.Порядок складання, розгляду, затвердження та основні вимоги до виконання кошторисів бюджетних установ: Постанова Кабінету Міністрів України від 28 лютого 2002 р. № 228 // Офіційний вісник України. – 2002. — № 9. ст. 414.